

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v dedičskej veci po poručiteľke : **E. L.**, rod. S., naposledy bytom B., **zomrelá dňa X.**, o návrhu navrhovateľky : M. A., rod. N., nar. X., bytom O., právne zastúpená JUDr. P. A., advokátom v B., **o prejednanie novoobjaveného majetku**, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 16 D 830/2010, o dovolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 24. februára 2012 sp. zn. 4 CoD 5/2012

t a k t o :

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 24. februára 2012 sp. zn. 4 CoD 5/2012 v spojení s uznesením Okresného súdu Trenčín z 15. apríla 2011 č.k. 16 D 830/2010-7 a vec vracia Okresnému súdu Trenčín na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Trenčín uznesením z 15. apríla 2011 č.k. 16 D 830/2010-7 návrh M. A., rod. N. právne zastúpenej JUDr. P. A., na prejednanie novoobjaveného majetku po poručiteľke E. L., rod. S., zo dňa 13.9.2010 odmietol. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že na základe podaného neúplného návrhu bola navrhovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu vyzvaná uznesením č.k. 16 D 830/2010-6 zo dňa 4.10.2010 na doplnenie podania, aby v stanovenej lehote doložila a doplnila potrebné údaje k návrhu na prejednanie novoobjaveného majetku, a to najmä úmrtný list poručiteľky, prípadne rozhodnutie vydané v pôvodnom dedičskom konaní po poručiteľke, doplnila okruh dedičov a priložila aktuálne plnomocenstvo udelené právnenému zástupcovi. Keďže v určenej lehote návrh na prejednanie novoobjaveného majetku nebol doplnený o potrebné údaje, bez ktorých súd nemôže začať konanie o dodatočnom dedičskom konaní, v zmysle ustanovenia § 43 ods. 2 O.s.p. odmietol návrh navrhovateľky.

Krajský súd v Trenčíne na odvolanie navrhovateľky uznesením z 24. februára 2012 č.k. 4 CoD 5/2012-16 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. V odôvodnení uviedol, že písomné podanie navrhovateľky neobsahuje potrebné náležitosti návrhu uvedené v § 79 ods. 1 O.s.p. Písomné podanie navrhovateľky označené ako návrh na prejednanie dedičstva musí obsahovať aj presné adresy všetkých dedičov, ako aj údajov o základnom dedičskom konaní a jeho výsledku. To znamená, že pokiaľ by aj navrhovateľka nemala k dispozícii pôvodné dedičské konanie po poručiťke, je povinná ho označiť a v prípade, že nemá o ňom vedomosť, je potrebné, aby predložila úmrtný list po poručiťke. Súd nemôže konať o dedičstve, a to ani ex offo, pokiaľ nemá k dispozícii aspoň úmrtný list poručiťky.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie navrhovateľka, ktorého prípustnosť odôvodňovala ustanovením § 237 písm.f/ O.s.p. Namietala, že rozhodnutím, ako aj postupom odvolacieho súdu v Trenčíne jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Poukázala na nález ústavného súdu IV. ÚS 1/2002 zo dňa 26. septembra 2002, ktorý práve v súvislosti s nedostatkom označenia ďalších účastníkov konania uvádza, že prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na doplnenie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, idú nad rámec zákona, alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu. Výklad a používanie § 43 ods. 1, 2 Občianskeho súdneho poriadku musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Výkladom a používaním tohto ustanovenia nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu. Práve závery odvolacieho súdu o tom, že návrh navrhovateľky musí obsahovať aj presné adresy všetkých dedičov, ako aj údajov o základnom dedičskom konaní a jeho výsledku, sú potom v príkrom rozpore s citovanými závermi Ústavného súdu Slovenskej republiky. Poukázala na konanie prvostupňového súdu Okresného súdu v Trenčíne v obdobnej veci vedenej pod sp. zn. 16 D 828/2010 (uznesenia zo dňa 15.4.2011 a 23.2.2012), ktorý po tom, ako pôvodne odmietol podanie z rovnakých dôvodov ako v prejednávanej veci, si sám z archívu zistil potrebné údaje a po zrušení svojho rozhodnutia (rozhodnutia vyššieho súdneho úradníka) v konaní pokračoval. Napokon zdôraznila, že v zmysle záverov Ústavného súdu SR nie je relevantné, z akých dôvodov navrhovateľka nemá súdom požadované údaje k dispozícii, ale či majú základný význam pre ochranu zákonnosti, t.j. či sú pre začatie konania nevyhnutné alebo nie – v takom prípade si ich ale musí obstarat' súd (ak ich účastníci nepredložia sami). Ak potom ten istý súd dokázal postupom súladným s ustanoveniami O.s.p.

potrebné údaje zistiť, nie je možné súčasne považovať za ústavne konformný taký postup súdu, pri ktorom tieto údaje odmietol zisťovať (ani sa o to nepokúsil). Navrhla, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanvej veci smeruje dovolanie navrhovateľky proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré má procesnú formu uznesenia.

Podľa § 239 ods. 1 O.s.p., dovolanie je prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodol vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm.c/) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm.c/. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

V prejednávanvej veci uznesenie odvolacieho súdu, ktorým potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, nevykazuje znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Dovolanie podľa ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. preto nie je prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo

uznesení) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka a riadneho zastúpenia účastníka bez procesnej spôsobilosti, prekážku právoplatne rozhodnutej veci alebo už prv začatého konania, nedostatok návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát).

Vady konania v zmysle § 237 písm.a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

So zreteľom na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zameril na posúdenie, či konanie nie je zaťažené vadou uvedenou v § 237 písm.f/ O.s.p. V zmysle tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu jeho procesných práv (napr. zúčastniť sa na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy a pod.).

O postup odnímajúci účastníkovi možnosť pred súdom konať ide tiež vtedy, ak súd podľa § 43 ods. 2 O.s.p. odmietne podanie (žalobu), hoci podmienky pre tento postup nie sú dané.

V prejednávanej veci na súdoch nižších stupňov, napokon aj v predmetnom dovolacom konaní (tu však len z hľadiska preskúmania existencie procesnej vady uvedenej v § 237 písm.f/ O.s.p.) išlo o posúdenie otázky splnenia procesných podmienok odmietnutia žaloby (podania) v zmysle § 43 ods. 2 O.s.p., ktorou sa navrhovateľka domáhala začatia konania o dedičstve na prejednanie novoobjaveného majetku po poručiteľke E. L., rod. S., zomrelej dňa X..

Dovolací súd záver odvolacieho súdu, podľa ktorého podanie navrhovateľky označené ako návrh na prejednanie dedičstva musí obsahovať aj presné adresy všetkých dedičov, ako aj údajov o základnom dedičskom konaní a jeho výsledku, predloženie úmrtného listu po poručiteľke, nepovažuje za správny. Podľa odvolacieho súdu z návrhu ako i k nemu pripojených dokladov (LV) možno jednoznačne vyvodiť, že súd je povinný ďalej vo veci konať, vady vytýkané súdmi nižších stupňov nebránia riadnemu pokračovaniu vo veci, súd si

potrebné údaje bez väčších ťažkostí zaobstará z vlastného archívu. Uvedený nedostatok nebráni súdu pokračovať v konaní.

Dovolací súd v tejto súvislosti poznamenáva, že sám Občiansky súdny poriadok to vyjadruje tak, že umožňuje odmietnuť podanie podľa § 43 ods. 2 len vtedy, ak v konaní nemožno pre nedostatok žaloby pokračovať. Pokračovať v konaní chápeme v tom zmysle možnosť súdu konať a rozhodovať bez zásadnejších prekážok, ktorými sú neodstrániteľné alebo neodstránené nedostatky žalôb. Musí ísť o prekážky, pre akýkoľvek ďalší postup všeobecného súdu, napr. zo žaloby nie je zistiteľný návrh na rozhodnutie vo veci samej (petit), čo však nie je predmetný prípad.

Za tejto vyššie uvedenej situácie, keď odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým bolo podanie navrhovateľky odmietnuté z dôvodu, že návrh nemal potrebné náležitosti (§ 43 ods. 2 O.s.p.), je zrejmé, že navrhovateľke bola znemožnená realizácia jej procesného práva na to, aby súd konal ďalej o jej návrhu a že teda v predmetnom konaní došlo k procesnej vade podľa ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. zakladajúcej prípustnosť dovolania. Táto vada je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie zrušiť. Rozhodnutie, ktoré bolo vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť totiž považované za správne.

So zreteľom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu zrušil podľa § 243b ods. 1 O.s.p.; pre rovnakú vadu zrušil tiež uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým tento odmietol podanie navrhovateľky a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. júla 2014

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová